

COEN TEULINGS

15 jaar Scheffer: groot reputatieverlies

Het is nu 15 jaar terug dat Paul Scheffer in de NRC zijn artikel *Het multiculturele drama* schreef. Naar aanleiding van de crisis in Syrië schreef hij zaterdag daarover opnieuw in deze krant, een gepolijste versie van een interview in het FD (<http://fd.nl/binaries/33/28/30/krant-20150926-0-001-072.pdf>). Door de geschiedenis heen hebben succesvolle culturen immigratie aangetrokken, legaal of illegaal. Die migratie had twee kanten, aan de creditzijde meer handen voor de benutting van kansen, aan de debetzijde de moeizame integratie en discriminatie van nieuwkomers. Het Romeinse staatsburgerschap was voor de inwoners van Rome een felbegeerd recht. Migratie naar de grote stad is ook de basis voor de Grote Sprong Voorwaarts in China sinds 1980. China heeft de migratiestromen trachten te beugelen met het hukou-systeem, een verblijfsvergunning voor de stad. Effectief is de bevolking van de grote steden daardoor ingedeeld in twee klassen, met en zonder hukou; de laatste veelal verstoken van sociale bescherming. Net als in Rome stopte dit de migratiestroom niet, want per saldo strekte de migratiestroom tot wederzijds voordeel, voor stadsbevolking met burgerrechten én voor de nieuwkomers die zich met hard werken een plek verworven.

'Presentatie van Hollandse schilderkunst in het Rijks zwelgt in chauvinisme'

De rauwe praktijk van deze migratie wijkt niet veel af van die naar Amerika tussen 1865 en 1918. De film *The Godfather* geeft daarvan een goed beeld: de vleeskeuring op Ellis Island, de woonomstandigheden in Little Italy, orde en gezag opgelegd door maffiabendes, het waren de bijverschijnselen van deze migratiestroom. Net zoals Little Italy sindsdien is veryuip en de armoedige appartementen van toen nu voor tonnen over de toonbank gaan, zo gaat dat ook in de migrantenbuurten in Amsterdam en mogelijk in Rotterdam. Net zoals succesvolle immigranten in Amerika zijn uitgezwermd, zo zie je in de collegezalen van de VU hoe de tweede generatie zich hier een plek verwerft. En net zoals Amerika de FBI heeft afgestuurd op de maffia, zo stuurt Nederland de AIVD af op Jihadron-selaars en drugsbendes. In zijn streven Nederland tegen deze gevaren te beschermen, pleitte Scheffer destijds voor de formulering van een nationale identiteit, een bevroren zelfbeeld, waarvoor nieuwkomers bij het kruisje mogen tekenen: dit is ons Nederland, hier heb je je aan te conformeren. Een Nationaal Historisch Museum in Arnhem zou de Nederlanders helpen die zelf die identiteit nog niet kenden. Het is er nooit gekomen, en misschien maar goed ook. Onlangs beschreef Dominique Moïsi, hoogleraar op Princeton in *de Volkskrant*, (<http://www.volkskrant.nl/opinie/rijksmuseum-zwelgt-in-hollands-chauvinisme-a4131296/>), de gevolgen van Scheffers programma. De presentatie van de prachtige Hollandse schilderkunst in het Rijksmuseum zwelgt tegenwoordig in chauvinisme, aldus Moïsi.

Afgelopen week bezocht ik het Zweedse ministerie van Financiën. Bij de lunch werd ik kritisch ondervraagd over de Nederlandse houding in de Syriëcrisis. Ja, zei de vragensteller, ook wij hebben 20% populisten onder ons electoraat die de grenzen willen sluiten, net als in Nederland. Maar waarom doen bij jullie de politieke tegenwoordigers van die andere 80% zo raar? Voor de goede orde: Zweden is een kleiner land (10 mln versus 16 mln inwoners) en toch neemt Zweden drie tot vier keer meer vluchtelingen uit Syrië op. Ziehier het resultaat van 15 jaar Scheffer. In de perceptie van Europa bungelt Orbans Hongarije onderaan als gesloten bolwerk. Niet zo gek ver daarboven komt Nederland, ooit lichtend voorbeeld. Het gebrek aan richtinggevoel bij het politieke midden heeft geleid tot groot reputatieverlies. Het holde ons vermogen uit nieuwe mensen en nieuwe ideeën te integreren. De rekening daarvan moet nog komen. Die kan wel eens hoog zijn.

Coen Teulings is hoogleraar aan de universiteiten van Cambridge en Amsterdam.